

PSI
ZA
TELEBANE

Gina Spadafori

Copyright © 1997 za slovensko izdajo v celoti in po delih:
Pasadena, d.o.o., Ljubljana.

Copyright © 1996 za angleški izvirnik v celoti in po delih:
IDG Books Worldwide, Inc.

»... *For Dummies*« in »... *za telebane*« sta zaščiteni blagovni znamki
International Data Group.

Izdano v dogovoru z založnikom izvirnika: IDG Books Worldwide,
Foster City, California, USA.

Vse pravice pridržane.

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

636.7

SPADAFORI, Gina
Psi za telebane / Gina Spadafori ; [prevedla Karina Cunder]. –
Ljubljana : Pasadena, 1997

Prevod dela: Dogs for Dummies

ISBN 961-6065-38-6

68804352

Spoštovani bralci,

upam, da vam je knjiga prišla v roke, še preden ste se odločili za življenje s psom. Če psa že imate, naj bo knjiga vedno kje pri roki za primer, ko boste potrebovali nasvet.

Žal se ljudje odločajo za skrbništvo družnih živali povsem nepoučeni ali upoštevaje »večne resnice«, ki so v stroki že več desetletij povsem zastarele. Čeprav je odločitev posameznika, da se v skrbništvo poda brez znanja in informacij, navidez nepomembna, ima velike posledice.

Dejstvo je, da so ravno zaradi ljudi, ki se za skrbništvo odločajo, kot da bi šli na sladoled s prijatelji – zelo lahkotno –, zavetišča polna in da živali živijo v neustreznih razmerah: pri ljudeh, ki jih sploh ne želijo več za svoje in zanje tudi ne nameravajo skrbeti. To, da nekdo kupi psa pri preprodajalcu in bo z njim imel dve legli, z mojim delom navidez nima nobene povezave, a na globalni ravni je ravno zaradi takega ravnanja vsako leto v zavetiščih evtanaziranih ogromno živali. Da tistih, ki do zavetišč sploh ne pridejo, zaradi ohranjanja dobre volje bralcev niti ne začnem poglobljeno obravnavati.

Poučna in dobro napisana knjiga torej spodbuja odgovorno lastništvo. Kaj to sploh je? Odgovorno lastništvo prinaša korist za žival, manj dela in stroškov za lastnika ter manj težav za okolico. Vsestranska korist torej in nobenih dolgoročnih posledic, ki bi utegnile biti še hujše, ko se bo z leti – upajmo – začela zakonodaja dosledno izvajati.

Vsi si želimo biti odgovorni lastniki. Kako torej postati skrben, odgovoren in uvideven lastnik psa? Prvi element je gotovo skrb, da se naš ljubljenec dobro počuti (da ni lačen, žejen, preobremenjen ali zdolgočasen in da ima veterinarsko oskrbo, ko jo potrebuje). Hkrati je treba videti toliko dlje od konice svojega nosu, da pri skrbi za svojega psa ne zanemarimo vsega ostalega in vseh ostalih. Sem sodijo tako pobiranje iztrebkov kot preprečevanje lajanja v urbanem okolju, primerna vzgoja, na podlagi katere pes postane varen in vodljiv član skupnosti, ter seveda preprečevanje kotitev nezaželenih mladičev.

V teh dneh je v našem zavetišču 25 psov. Vsak ima za seboj svojo žalostno zgodbo. Vsak od njih je do nedavnega nekemu pripadal. Zelo očitno je, da so bile odločitve za življenje z njimi nepremišljene, da skrbniki niso poskrbeli za njihovo varnost in varnost drugih, da psi k nam niso prišli označeni in da jih ne moremo vrniti, ker preprosto ne vemo, kam naj jih vrnemo. Niso torej zgolj izgubljeni. Nekateri med njimi bodo zaradi svoje mladosti in privlačnega videza dobili svoj dom, drugi bodo morda izgubili edino, kar imajo – svoje življenje.

Odgovornost za to je stvar vseh nas – je družbena odgovornost. Zato, prosim, da ko se odločate za življenje s psom, premislite, koliko časa imate zanj in koliko energije boste vložili v njegovo vzgojo, potrudite pa se tudi najti pravega za svoj način življenja. Poskrbite, da nezaželenih mladičev ne bo in da se posledično odgovornost za njihova življenja ne bo prenesla na nas, ki delamo v zavetiščih.

Privoščim vam zdravo kepico (ali odraslega psa, nič ni narobe z njimi!), ki vas bo dolgo razveseljevala, vas ob vsakem vremenu zvabila na dolg sprehod v naravo, vam tu in tam malo ponagajala in na splošno obogatila življenje, knjigi s tem nadvse simpatičnim naslovom in z obilo humorja pa veliko bralcev!

Polona Samec, Zavetišče Horjul

Vsebina

Spremna beseda	xiii
Uvod	1
Prvi del: Ko začnete razmišljati o psu... ..	9
1. poglavje: Razmislimo o možnostih	11
2. poglavje: Zoževanje izbora	25
3. poglavje: Vse o vzrediteljih, zavetiščih in drugih krajih, kjer lahko dobite psa.....	51
4. poglavje: Izberimo pravo opremo	71
Drugi del: V vaše življenje je prišel psiček – ali odrasel pes	101
5. poglavje: Izbrali ste kužka in ga prinesli domov.....	103
6. poglavje: Prvi vzgojni nauki	117
7. poglavje: Kužek pri veterinarju	137
8. poglavje: Šolanje psičkov (in psov)	145
9. poglavje: Če posvojite odraslega psa.....	155
Tretji del: Življenje s psom.....	167
10. poglavje: Poskrbite, da bo pes vesel in zdrav.....	169
11. poglavje: Osnove pasjega šolanja	189
12. poglavje: Reševanje težav	213
13. poglavje: Vzrejati ali ne vzrejati.....	229
14. poglavje: Skrb za veterana.....	243
Četrty del: Čudovite stvari, ki jih lahko počnete s psom	255
15. poglavje: Na poti s psom.....	257
16. poglavje: Pasja tekmovanja.....	275
Peti del: Desetke.....	287
17. poglavje: Deset pasjih mitov – razkrinkanih!	289
18. poglavje: Deset načinov, kako imate lahko lep vrt in psa.....	297
19. poglavje: Deset stvari, ki jih morate vedeti, da boste znali pravilno ukrepati v primeru nesreče	305
20. poglavje: Deset prismuknjenih veščin, ki se jih lahko nauči pes	311
21. poglavje: Deset vprašanj, ki jih morate zastaviti, ko boste kupovali čistokrvnega kužka	321
Dodatek	327
Stvarno kazalo	333

Vsebinsko kazalo

<i>Spremna beseda</i>	<i>xiii</i>
------------------------------------	--------------------

<i>Uvod</i>	<i>1</i>
Radi imamo pse!.....	1
Radi imamo pse, včasih celo preveč.....	2
Kako se zgodijo pasje tragedije?	2
Dejavnost auuuuuuu	3
Ljubezen do kužkov je minljiva	4
Preventivni pristop.....	4
Izboljšajte psa, ki ga že imate	5
Zakaj potrebujete ta priročnik	5
Kako postati obveščen kupec	5
Kako je knjiga zgrajena?	6
Prvi del: Ko začnete razmišljati o psu... ..	6
Drugi del: V vaše življenje je prišel mladiček – ali odrasel pes	7
Tretji del: Življenje s psom	7
Četrty del: Čudovite stvari, ki jih lahko počnete s psom	7
Peti del: Po deset.....	7
Ikone, ki jih boste srečali na teh straneh.....	7
Pa še nekaj.....	8

<i>Prvi del: Ko začnete razmišljati o psu... ..</i>	<i>9</i>
--	-----------------

<i>1. poglavje: Razmislimo o možnostih.....</i>	<i>11</i>
Pasja embalaža	12
Ne pustite se zapeljati ljubezni na prvi pogled.....	13
Začnimo od začetka.....	15
Izberimo velikost.....	16
Boste zdržali življenje z mladičkom?.....	18
Spopad z dlako	19
Beseda, dve o inteligenci.....	21
V pasjem kiberprostoru.....	22
<i>2. poglavje: Zoževanje izbora</i>	<i>25</i>
In nagrado za najlepšega psa dobi.....	26
Mešanci.....	27
Ocenjevanje pasem.....	29
Noben pes ni popoln.....	29
Športni psi	30
Lovski psi.....	32
Delovni psi.....	35
Terierji	37

Psi za telebane

Igračasti psi.....	40
Nešportni psi.....	42
Pastirski psi.....	44
Odločitve, odločitve.....	47
Mladička ali odraslega psa?.....	47
Psa ali psičko?.....	49
Kaj pa stroški?.....	50
3. poglavje: Vse o vzrediteljih, zavetiščih in drugih krajih, kjer lahko dobite psa.....	51
Dobrodošli v sodobnosti.....	51
Drugačen svet.....	52
Drugačni psi.....	53
Čistokrvni psički.....	55
Vzreditelji: dobri, nevedni in brezvestni.....	55
Trgovine z malimi živalmi: bodite previdni.....	62
Pasji dokumenti.....	64
Razširjanje možnosti.....	65
Zavetišča: dober izbor in dobro delo.....	66
Druge možnosti.....	68
Psi, ki so zamenjali kariero.....	68
Zasebni prodajalci.....	69
4. poglavje: Izberimo pravo opremo.....	71
Pasja kuhinja.....	72
Dnevna dieta.....	73
Lepo skrbite zanje.....	77
Dajte jim zatočišče.....	79
Ograde.....	80
Pasje ute.....	82
Kletke in postelje.....	82
Posode za vodo in hrano.....	85
Ovratnice in vrvice.....	87
Ovratnica za vsak dan.....	87
Ovratnice za šolanje.....	88
Vrvice.....	92
Poskrbeti je treba tudi za videz.....	93
Glavniki in krtače.....	93
Škarjice za krempljce.....	94
Šamponi in balzami.....	95
Igrače.....	96
Igrače za glodanje.....	96
Cvileče igračke.....	96
Kaj pa boste metali psu?.....	97
Še več krasne opreme.....	98
Lopatke za kakce.....	98
Čistila za odstranjevanje madežev in neprijetnega vonja.....	99
Še nekaj traparij.....	99

Drugi del: V vaše življenje je prišel psiček – ali odrasel pes 101

5. poglavje: Izbrali ste kužka in ga prinesli domov.....	103
Priprave.....	104
Psičkovarnost.....	104
Oprema za kužke.....	104
Odpravili ste se po psička.....	105
Sodelovanje z vzrediteljem.....	107
Preizkušanje mladičkov.....	108
Kužek pride domov.....	112
Kaj pa ime?.....	113
Prva noč v novem domu.....	114
6. poglavje: Prvi vzgojni nauki.....	117
Učenje lepega vedenja.....	118
Navezovanje.....	118
Socializacija.....	119
Doslednost.....	122
Pohvala in karanje.....	123
Kaj bi moral znati vsak kužek.....	125
Navajanje na ovratnico in vrvico.....	126
Friziranje.....	127
Sedi, in dobil boš, kar hočeš.....	128
Odpravimo stvari, ob katerih lastniki pasjih mladičkov dobivajo živčne zlome.....	129
Zvečenje.....	130
Nezaželeni pozdravi: ovohavanje in skoki za vrat.....	131
Bevskanje.....	132
Ščipanje in grizenje.....	133
Kako premostiti krizna obdobja.....	133
7. poglavje: Kužek pri veterinarju.....	137
Kako razviti zdrav odnos.....	137
Prvi kužkov veterinarski pregled.....	138
Nega zdravega psička.....	139
Injekcije za kužke?.....	139
Cepljenje proti steklini.....	140
Nadzor parazitov.....	140
Neobvezni posegi.....	141
Krajšanje repa in odstranjevanje petega prsta.....	142
Kupiranje uhljev.....	142
O ptičkih, čebelicah in psu.....	143
8. poglavje: Šolanje psičkov (in psov).....	145
Pozitiven pristop.....	145
Strategija pasje kahle.....	148
Kako odraslega psa navaditi na sobno čistočo.....	151
9. poglavje: Če posvojite odraslega psa.....	155
Kaj je odrasel pes.....	156

Psi za telebane

Pasji mladostniki.....	157
Mlajši odrasli psi.....	158
Pasji veterani.....	159
Novi pes prihaja domov.....	159
Predstavljanje.....	161
Brez rutine ni vrline.....	163

Tretji del: Življenje s psom..... 167**10. poglavje: Poskrbite, da bo pes vesel in zdrav..... 169**

Kaj pa videz?.....	170
Krtachenje in česanje.....	170
Kopel.....	172
Krajšanje krempljcev.....	175
Zatiranje bolh.....	177
Klopi.....	180
Sodelovanje z veterinarjem.....	181
Izbira veterinarja.....	182
Preprečevanje bolezni.....	183
Prepoznavanje bolezenskih znakov.....	184
Dajanje zdravil.....	186

11. poglavje: Osnove pasjega šolanja..... 189

Nekaj besed o agresivnosti.....	190
Kako razvijemo pravi odnos do šolanja.....	191
Ključ do uspeha.....	193
Sodelujta.....	194
Razmišljajte pozitivno.....	194
Pri graji bodite pošteni.....	194
Bodite dosledni.....	195
Uspeh gradite počasi.....	196
Pripomočki za učenje.....	197
Pritegnite pasjo pozornost.....	197
Pohvale.....	199
Nadzor in popravljanje napak.....	200
Kako z besedo odpokličemo.....	200
Nekaj osnovnih stvari, ki bi jih moral znati vsak pes.....	202
Sedi.....	202
Prostor.....	203
Stoj.....	203
Poleg.....	204
Sem.....	206
Nekaj krasnih stvari, ki jih ne učijo v pasjih šolah.....	207
Čakaj.....	208
Špat.....	209
Šape gor.....	209
Dol.....	209
Pusti.....	209
Kje najdete pomoč.....	210

12. poglavje: Reševanje težav	213
Težave, ki izvirajo iz pasje notranjosti	215
Recept za odpravljanje vedenjskih težav	216
Zagotovite psu dobro telesno in duševno zdravje	217
Psu onemogočite, da bi se neprimerno obnašal	219
Poiščite zamenjavo za pasjo razvado	221
Naj se pes uči iz izkušenj	221
Težave, zaradi katerih psi pogosto končajo v zavetišču, in rešitve zanje	222
Lajanje	223
Kopanje lukenj	225
Pes uničuje, kadar je sam	225
»Neubogljiv«	226
Skrbi z dojenčki	227
13. poglavje: Vzrejati ali ne vzrejati	229
Razlogi proti parjenju	230
Zdravje in vedenje	230
Čas in denar	231
Osnovna šola pasje vzreje	233
Parjenje, brejost in kotitev	234
Vzrediti dobre mladičke – in jim najti dober dom	237
Prvi trije tedni	238
Tri do pet tednov	238
Pet do sedem tednov	239
Kako najti prave domove	240
14. poglavje: Skrb za veterana	243
Posebna skrb	244
Prehrana	245
Gibanje	245
Zobna nega	247
Nekaj pogostih težav	248
Pametna nastanitev	250
Kako vedeti, kdaj je »čas«	251
Možnosti evtanazije	252
Kako preboleti izgubo	253
Kaj pa, če vi odidete prvi?	253
Četrta del: Čudovite stvari, ki jih lahko počnete s psom	255
15. poglavje: Na poti s psom	257
Ali je prepričljivo, da potujete s psom?	258
Nekaj besed o zdravju	258
Potovalni bonton	259
Kaj pa, če pes ne more z vami?	259
Bodite pripravljeni tudi na nujne primere	261
Pasje varuške	261
Pasji hoteli	262
Priprave na potovanje	264

Psi za telebane

Dobro opremljen pasji popotnik	264
Dobro pripravljen ljubitelj psov	266
Potovanje z avtomobilom.....	266
Naj bo vožnja z avtomobilom varnejša.....	266
Sovražniki avtomobilov.....	267
Potovanje z letalom.....	268
Psom prijazne počitnice	270
Mimo znaka »Psom vstop prepovedan« – nič ni nemogoče.....	271
Ohranimo svet varen za pasje popotnike	273
16. poglavje: Pasja tekmovanja.....	275
Prednosti organiziranih dejavnosti.....	276
Kaj je sploh smisel pasjih tekmovanj	277
Pasje razstave.....	277
Tekmovanja v poslušnosti.....	279
Tekmovanja delovnih psov.....	279
Lovska tekmovanja	280
Tekmovanja vlečnih psov	280
Tekmovanja psov za zaščito.....	281
Tekmovanja pastirskih psov	281
Novi športi sodobnosti in prihodnosti.....	281
Agility.....	281
Flyball.....	281
Ubogljivost v prostem slogu.....	282
Tekmovanja z letečimi krožniki.....	282
Kako začeti.....	283
Izberite šport	283
Pojdite na tečaj, pridružite se klubu.....	284
Navežite stike	284
Uporabite zdravo pamet.....	285
<i>Peti del: Desetke.....</i>	<i>287</i>
17. poglavje: Deset pasjih mitov – razkrinkanih!	289
Eno pasje leto je enako sedmim človeškim	289
Vroč, suh smrček pomeni vročino.....	290
Psica naj se vsaj enkrat poja, preden jo sterilizirate.....	291
Po kastraciji ali sterilizaciji se pes zredi	291
Če se pes sanko po zadnjici, ima gliste.....	292
Pasja usta so čistejša kakor človeška.....	292
Psi jedo travo, kadar jih boli želodec.....	292
Dodajanje olja v hrano bo rešilo težave s kožo	293
Kvas in česen preganjata bolhe.....	293
Pes, ki laja, ne grize.....	294
18. poglavje: Deset načinov, kako imate lahko lep vrt in psa	297
Naj se pes veliko giblje.....	297
Ne pozabite na možganski trening.....	298
Prostor za lulanje naj bo ločen od vrta	298

Ne puščajte psov na vrt brez nadzora	299
Posebne rastline naj bodo na varnejših mestih.....	299
Preprečite kopanje	300
Naučite psa »počakaj« na ukaz.....	301
Naj ima pes prostorček zase	302
Na vrtu imate lahko prave vzorce.....	302
Bodite razumni	303
19. poglavje: Deset stvari, ki jih morate vedeti, da boste znali pravilno ukrepati v primeru v primeru nesreče	305
Izdelajte načrt.....	306
Poizvedite, kakšne načrte ima veterinar	306
Poskrbite za pasjo »osebno izkaznico«.....	307
Ne pozabite na cepljenje – in potrdila.....	307
Vrvica in kletka naj bosta pri roki.....	307
Zaloga hrane, vode in zdravil naj bo sveža.....	308
Prva pomoč naj bo vedno pri roki – skupaj z navodili.....	308
Pozanimajte se, kje so veterinarske bolnišnice in pasja zavetišča.....	308
Če se pes izgubi, bodite pripravljeni.....	308
Bodite pripravljeni pomagati drugim	309
20. poglavje: Deset prismuknenih veščin, ki se jih lahko nauči pes	311
Tačko	312
Preval	312
Prosi.....	313
Preskoči, skoči skozi obroč (hop)	313
Drži in prinesi	314
Glas	316
Išči	317
Zavrti se	318
Pleši.....	318
Moli	319
21. poglavje: Deset vprašanj, ki jih morate zastaviti, ko boste kupovali čistokrvnega kužka	321
Kako dolgo že vzrejate to pasmo, katere druge ste vzrejali prej?	322
Katere dedne okvare se pojavljajo pri pasmi?.....	322
Kaj je naredil, da bi zmanjšal možnost dednih okvar pri svojih psih?.....	322
Kje sta pasja starša? Ju lahko vidim?	323
Katere so dobre in slabe lastnosti staršev in kakšne naslove imata?	
Lahko poveste kaj o njunih rodovnikih?.....	323
Kje so psički zrasli?	324
Kako ste kužke navajali na družbo?	324
Kako ste ocenili kužke?.....	324
Kaj pa garancija?.....	325
Kdaj lahko vzamem kužka domov?.....	325
<i>Dodatek</i>	<i>327</i>
<i>Stvarno kazalo</i>	<i>333</i>

Spremna beseda

Čez pasjega prijatelja ga ni – a biti mora pravilno izbran, šolan in negovan. Živalska zavetišča bi bila verjetno dosti manjša, če bi se več ljudi zavedalo, kako prijetna je družba štirinožca, ki vam od časa do časa oblizne obraz in pri tem opleta z repom. Vsak pes je lahko najboljši človekov prijatelj, če mu posvetimo dovolj ljubezni, pozornosti in nege.

Vzemite za primer mene: leta nazaj sem bil še ljubek, puhast mladiček irskega setra, a so se moji lastniki že zavedali, da iz mene nekega dne še nekaj bo. In res. Letošnjo pomlad se je zgodila nesreča, ki bi kmalu pokopala mojo lastnico... Poskušal sem jo zbuditi, naredil vse, kar sem mogel, a ni šlo. Nazadnje mi ni preostalo drugega, kot da sem poklical telefonsko številko policije in lajal v slušalko, dokler niso klica izsledili in poslali rešilca. Ljudje me od takrat slavijo kot neverjetnega, nadarjenega psa, vendar sem čisto navaden irski seter, ki je imel srečo in dobil resnično pametne lastnike. *Vsi psi imajo namreč možnosti postati izjemni. Potrebujete le človeka, ki jih razume. Ljubitelji psov in prihodnji lastniki vedo (ali bi se tega vsaj radi naučili), kako izbrati psa, s katerim se bodo dobro ujemali. Izbira je namreč več kot površno prebiranje oglasov – vendar gre po drugi strani nam, psom, izbiranje lastnikov kar dobro od tačk. Pameten ljubitelj psov se bo naučil tudi, kako psa ohraniti pri najboljšem zdravju, ga pravilno šolati in hraniti, celo to, kako naj ga počese pred pasjo razstavo.*

Verjemite mi, vzgojiti veselega, zdravega psa ni posebno zapleteno, čeprav se vam bo morda kdaj zdelo drugače. Na voljo imate veliko nasvetov in navodil. Pravzaprav se boste morali prebijati skozi pravo zmešnjavo, a pozor – če boste psa podvrgli ducatu različnih filozofij in vsakič, ko vam ne bo uspelo, upali, da bo drugič bolje, boste živčni vi, pes pa še bolj. K sreči imam lastnika, kakršnega bi si želel in zaslužil vsak pes: človeka, ki ima vedno pri roki *prave odgovore* za vse težave pasjega življenja.

Prav to vam ponuja tudi Gina Spadafori v knjigi Psi za telebane™. Zbrala je vse najpomembnejše informacije, ki jih boste potrebovali pri nakupu oziroma posvojitvi psička ali psa, vse skupaj pa začimila še z namigi, predlogi in nasveti, kako srečno živeti s pravim izbrancem. Njene izkušnje prihajajo iz prve roke – tudi sama ima dva psa, stotinam pasjih lastnikov pa je pomagala reševati težave v svojih časopisnih kolumnah in v forumu za domače ljubljence prek priključne storitve America Online. Gina ve, kaj bi radi in kaj morate vedeti, in je že ločila seme od plevla, tako da vam v knjigi ponuja le še koristne reči.

Psi za telebane

To so pomembni nasveti, ki jih boste potrebovali, če hočete biti zadovoljen pasji lastnik. Sebi in svojemu psu boste dali najlepše darilo, če se poučite, kako je treba te ljubke štirinožce pravilno vzgajati. Ne le v vsakdanjih položajih, ampak tudi takrat, ko je to najpomembnejše! Čeprav morda pes ne bo imel nikoli priložnosti, da bi vam rešil življenje, vam bo ta knjiga priskrbela orožje, s katerim boste lahko razvili pasje sposobnosti in odkrili, kako krasno je imeti pravilno vzgojenega hišnega ljubljence. Vso srečo!

(Lyric)

Uvod

Pred vami je knjiga Psi za telebane, s katero bodo verjetno še posebej zadovoljni bralci, ki imajo radi na enem mestu zbrane vse osnovne informacije, podane preprosto in razumljivo.

Torej ne iščite dalje. Pasje zdravje. Pasje šolanje, da o pasji opremi, friziranju, vzreji in pasjih športih sploh ne govorimo. In vse to lahko najdete v eni knjigi, ki ima povrhu tako živahne platnice, da jo boste lahko našli tudi takrat, ko bo pes požrl zadnji dve poglavji in jo mrtvo pustil ležati na vrtu. In če se zgodi *to*, boste zlahka našli poglavje, ki vas bo poučilo, kako psu preprečiti, da bi se še kdaj spozabil – če ste neučakani, lahko že zdaj pokukate v 12. poglavje.

V knjigi boste našli kaj zase, če nameravate posvojiti psa, poskušate izboljšati odnos z ljubljencem, ki ga že imate, ali le razmišljate, katere zabavne stvari še lahko počnete s kosmatim tovarišem.

Zatorej se zleknite v udoben naslanjač in uživajte v tej razumljivi in poljudni knjigi *za* ljubitelje psov *od* ljubiteljev psov. Verjemite mi, da vam bo pes hvaležen.

Radi imamo pse!

Te knjige verjetno ne bi niti vzeli s police v knjigarni, če ne bi bili nori na te ljubke štirinožce. Da ne boste mislili, da ste edini. Ameriško veterinarsko združenje je naredilo anketo med ameriškimi in kanadskimi lastniki hišnih ljubljencov – od teh jih ima štiri petine pse – v kateri jih je več kot polovica priznalo, da bi s seboj na samotni otok raje vzeli psa kakor človeka. Več kot polovica se jih je imelo za »očeta« ali »mamo« svojega psa. Tretjina je priznala, da klicarijo kosmatince po telefonu, kadar so zdoma, dve tretjini pa jih jemlje s seboj na počitnice. Štiri petine vprašanih pse obdaruje, več kot polovica pa za božič pošilja čestitke v njihovem imenu. Malo manj je takih, ki ljubljénka za posebne priložnosti oblečejo – ena petina – vendar sumim, da so prave številke višje. Stavim, kar hočete, da si veliko ljudi tega preprosto ni upalo priznati.

Moj večji pes ob posebnih priložnostih nosi metuljčka. In ni mi nerodno priznati. Manjši ima sončna očala, čeprav moram v svojo obrambo povedati, da jih je dobil v dar od sosedovega kodra.

Radi imamo pse, včasih celo preveč

Znanih je tudi nekaj števil, ki pričajo, da včasih psov le nimamo tako radi. Kdo bi razumel družbo, kjer zabave za pasje rojstne dneve in dnevna pasja oskrba niso redki pojav, vseeno pa vsako leto v zavetiščih usmrtijo na milijone psov!

Nobenega dvoma ni, da je med njimi nekaj napol divjih pasjih potepuhov, nekaj psihotikov, nekaj neozdravljivo bolnih, nekateri pa so le zelo stari. Veliko pa je tudi zdravih, mladih, lepih psov – mešancev in čistokrvnih. Ti psi umirajo zaradi ljudi, ki jih vzamejo domov, naenkrat pa jih ne marajo več zaradi razlogov, ki so lahko tako nepomembni, kot je novo pohoštvo, ali pa tako resni, kot je pasji ugriz.

Kaj pa pasji mladički, ki jim ne bo uspelo? Od kod so prišli? Nekateri bodo končali v zavetiščih kot del zarodov »ups«, drugi so ostanki legel, ki so jih načrtovali ljudje z napačno predstavo o priljubljenosti zlatih prinašalcev, kodrov ali rottweilcev in se potem naveličali hraniti še ena usta več.

Nihče ne razmišlja rad o najhujšem, zato vsak človek, ki je kdaj pustil psa v zavetišču, živi v prepričanju, da si je našel nov dom.

Veliko psov res najde nov dom, a v nebesih. Družba ljubiteljev psov ima tudi temno stran.

Kako se zgodijo pasje tragedije?

Preveč pasjih odločitev temelji na čustvih, ne dejstvih. Saj veste, večina ljudi nas je norih na ljubke, tolste kužke.

Le malo stvari na tem svetu je prikupnejših od majhnih kužkov, ne glede na to, katere pasme so. Obdarjeni so s smrkčki, podobnimi črnim gumbom, in velikimi očmi, v katerih se svetlikata radovednost in ljubeznivost. Z velikimi šapami in nerodnimi tacami se ljubko prekopicujejo po košaricah, njihova mehka, puhasta dlaka pa je primernejša za crkljanje kakor vsak otroški medvedek. Tako kot dojenčki imajo mladi kužki celo poseben vonj.

Moja teorija je, da je njihova ljubkost nekakšna čudovita naravna obramba, ki ljudem, od katerih so odvisni, preprečuje, da bi se maščevali za vsako umazano preprogo, obglodan prst in razcefrano naslonjalo kavča, s katerimi je posejano pasje otroštvo in odraščanje. Zgodí se, da ljubkega kužka zalotite pri mikastenju novih, zelo dragih športnih copat.

Ne morete pomagati, da ne bi opazili, kako je z levega z ostrimi zobki že odtrgal peto. Ne morete si pomagati niti, da ne bi čutili, kako vam je obraz zalila kri. Kužek se za trenutek ustavi, z zoba pa mu še vedno binglja kos dragocenega usnja.

Preden mu utegneta zaviti vrat, se že požene proti vam, se spotakne ob lastne tace, vsak centimeter njegovega telesca pa je srečen, da vas vidi.

Še preden se zaveste, kaj se dogaja, se že smehljate.

Vidite, kaj vam želim povedati? Ali res mislite, da bi se divji pes dovolil zapeljati ljubkemu smrčku? Kužku bi že dal vetra, če bi šlo za *njegove tekaške čevlje*. Ali slastno zajčje bedro. Ljubkost v divjini ni prav visoko cenjena.

Dejavnost auuuuuuuu

Prava škoda je, da nismo odpornejši na pasje čare. Vsako leto na stotine tisočev ljudi pripelje domov kužke, še preden o odločitvi pošteno razmisli.

Želela bi, da si iz te knjige zapomnite vsaj nekaj – trenutni vzgib je eden od najslabših možnih začetkov uspešne zveze človek-pes. Vendar moram priznati, da ni težko razumeti, kako se kaj takega zgodi. Morda boste kužka videli v oglasu, ki bo vabil k hitremu in cenovno ugodnemu nakupu vseh mogočih pasem. Ali pa vas bosta morda prepričala dva otroka pred trgovino v vašem kraju, ki bosta mimoidočim ponujala zarod kužkov zastonj.

»Pravite, da se pravzaprav pes ne guli tako močno?« boste vprašali oglaševalca in že crkljali mladička škotskega ovčarja, hkrati pa malce v skrbeh razmišljali o svojem mornarsko modrem kavču in polni omari elegantnih črnih oblek. Kužek zavzdihne in se privije k vašim prsim. Ne traja dolgo, in naraščajočemu kupu potrebščin ob blagajni se pridruži še ščetka za obleko. Če vas bodo začeli skrbeti stroški, bo tak prodajalec nemudoma omenil, da lahko vzgojite lasten zarod mladičev in jih prodate. Ogledate si ljubko kužkovo glavico, si zamislite še sedem podobnih, potem pa sedemkratni znesek kužkove cene v svojem žepu. Lep pes *in* povrnitev naložbe? Prodano.

Morda pa ste, po drugi strani, bolj altruističnega značaja.

»Poglejte, gospod, zdi se mi, da ste temu kužku resnično všeč!« pravi neki otrok pred trgovino, ko se ustavite le za trenutek, da bi pobožali kužka z ljubko, črno liso okrog očesa. Kuža vam oblizuje prste, vaši možgani pa se na vse kriplje trudijo, da bi našli odgovor na dilemo, v kateri ste se znašli.

Psi za telebane

Dobro veste, da bi morali poklicati svojega partnerja. Toda ali se niste nekoč, davno tega, pogovarjali, da boste kupili tudi psa, ko se preselite v večjo hišo? Saj s takim majhnim kužkom ne more biti veliko dela. Ko ste bili otrok, ste imeli vedno psa; kako bi lahko *svoje* otroke prikrajšali za to zadovoljstvo?

»Očka pravi, da jih bo utopil, če jim danes ne najdeva novega doma,« hitro pojasni otrok.

»To pa že ne. Pikca pa ne dam,« zavpijete – in nekaj trenutkov pozneje se že peljete proti domu s kužkom v naročju in petimi kilogrami pasje hrane v prtljažniku.

Ljubezen do kužkov je minljiva

Ko gre za kužke, je ljubezen na prvi pogled tudi prvi korak k pravi katastrofi. Leto pozneje se Piko in škotska ovčarka že pozdravita s smrčki v krajevnem zavetišču. Timija niso nikoli motile Lassiejine dlake na kavbojkah, vi pa jih na svojih oblekah preprosto ne morete več prenašati. Kar pa se tiče Pikca, kdo bi si mislil, da bo zrasel v takega orjaka? Čisto očitno je, da nimate dovolj prostora in časa, da bi mu omogočili dovolj gibanja. Povrhu pa imate tudi dovolj zmerjanja otrok, ko je treba odkriti tistega, ki je na vrsti za pospravljanje dvorišča. Prvi pes ni navajen na sobno čistočo, drugi pa nikdar ni razumel, da ne sme glodati dragih čevljev. To pa ni nič čudnega, saj nobeden ni bil deležen šolanja, ko je bil mladiček.

Vseeno pa sta oba lepa psa. Mlada, očitno zdrava. Lepa hišica na deželi, nekaj šolanja – in oba bosta čudovita hišna ljubljenceka nekoga drugega.

Težava je le v tem, da nista več tako ljubka. Morda bosta res našla nov dom, morda pa ne. Ampak, saj to ni vaša napaka. Ali pač?

Preventivni pristop

Nihče ne pripelje domov novega psa in pri tem že razmišlja, kako ga bo nekega dne odpeljal v zavetišče. Že misel na to vam skoraj zlomi srce. Psa ste nabavili, ker bi radi imeli ljubečega, lepo vzgojenega družabnika. Psa, ki se bo igral z otroki. Če bo pregnal še kakega zločinca, tudi ne bo odveč.

Najpomembnejša dejavnika pri določanju, ali boste res imeli sanjskega psa ali podivjano in najverjetneje nevarno zverino, sta vaša pripravljenost, da se poučite pred nakupom, in pravilna vzgoja. Ta knjiga govori o tem.

Pripravlja vas, da se boste znali pravilno odločiti, ko bo nastopil trenutek za posvojitev psa, dala pa vam bo tudi dovolj nasvetov, da bo že prvo srečanje karseda obetavno.

Izboljšajte psa, ki ga že imate

Veliko ljudi se niti v sanjah ne bi odreklo svojim psom, čeprav je obdobje prve zaljubljenosti že mimo in zdaj odnos kar nekako ne napreduje. »Slabe« pse prenašajo približno tako kakor slabe zakone, večina celo zaradi istih razlogov. Otroci bi bili obupani, prijatelji in sorodniki pa razočarani. Morda se takim ljudem zdi, da je to njihova dolžnost, ali pa nočejo priznati, da so naredili napako. Nekateri mislijo, da si morajo le dovolj močno želeli, in stvar se bo izboljšala. Morda so nekateri tudi prepričani, da je vse skupaj njihova napaka, kljub temu pa je v njih še vedno veliko ljubezni.

Ste prepoznali sebe? Če ste, vam čestitam za odkritosrčnost, a priznajte, prav nič zabavno ni. Raje bi videli, da bi vam čestitala, ker imate tako dobrega psa. Lahko vam pomagam. Pri poroki? Ne, potem imate v rokah napačno knjigo.

Zakaj potrebujete ta priročnik

V pasjem svetu kroži izrek: »Vsak lastnik ima psa, ki si ga zasluži.« To je stavek, ki najbolj natančno opiše, kako močno so vaše možnosti uspeha povezane z vašo sposobnostjo izbire, vzgojo in pravilnim načinom življenja s psom. Rezultat bo ustrezen trudu, ki ga boste vložili.

V več kot desetih letih, odkar ljudem pomagam reševati pasje težave, sem odkrila, da je najpogostejši vzrok za propadle zveze človek-pes pomanjkanje natančnih informacij, ne pomanjkanje truda ali zavzetosti. Kakšnega psa si zaslužite *vi*? Mislim, da si zaslužite zdravega, veselega in olikanega pasjega družabnika, in povedala vam bom, kako ga dobite. Potem pa mi bo preostalo le še to, da vam pokažem, kako imenitno se lahko zabavate v družbi s krasnim ljubljencem.

Kako postati obveščen kupec

Spomnite se, kaj ste počeli, preden ste kupili avtomobil ali televizor. Najverjetneje ste obiskali nekaj trgovin in poskušali odkriti, kateri proizvajalec vam lahko postreže z izdelkom, ki vam najbolj ustreza v vseh pogledih.

Če ste mlajši, samski in v dobri službi, si najverjetneje niste omislili kombija. Po drugi strani pa verjetno niste kupili majhnega športnega avtomobila, če ste eden od ljudi, ki nedeljske popoldneve preživljajo tako, da v bližnjo picerijo prevažajo hčerkino košarkarsko ekipo.

Ko ste kupovali televizor, ste s seboj najverjetneje vzeli merilni trak in se prepričali, da ne bo prevelik za omaro v kabinetu.

Zdaj pa razmislite o tem: če bo šlo vse po sreči, boste imeli psa dlje kakor avtomobil ali televizor.

Zakaj bi bili torej presenečeni nad priporočilom, da morate tudi nakup psa skrbno načrtovati? Vzemite si čas in proučite možnosti. Ugotovite, kolikšni bodo stroški in kakšne so pomanjkljivosti. Ne poskušajte »prešpricati« domače naloge in skrbno preverite, s kom sklepate kupčijo. Če dobite garancijo, morate biti prepričani, da bodo pravi ljudje še vedno na voljo, ko jih boste potrebovali.

Bodite moder kupec, preden kupite psa, pa tudi vse naslednje dni.

S takšnim pristopom in nasveti iz te knjige boste zlahka postali pasji strokovnjak – ali še bolje, zadovoljen lastnik psa.

Kako je knjiga zgrajena?

Knjiga *Psi za telebane* ima pet delov. Če kupujete psa, začnite na začetku. Če ga že imate, lahko prvih nekaj poglavij preskočite in se posvetite delu, kjer boste našli odgovore za težave, ki vas najbolj pestijo. Če bi radi sodelavce osupnili s poznavanjem razlik med terierji, pa boste tako ali tako prebrali vso knjigo.

Ne glede na vrstni red, ki ga boste izbrali, boste v knjigi našli:

Prvi del: Ko začnete razmišljati o psu...

Mešanca ali čistokrvnega psa? Kako velik naj bo? Iz katere pasemske skupine? Mladička ali odraslega psa? Ga boste kupili pri vzreditelju ali poiskali v zavetišču? Kaj pa ovratnice in krtače? Čeprav so takšne odločitve težavne, so hkrati tudi sila prijetno opravilo. Prvi del vas korak za korakom popelje od ene do druge.

Drugi del: V vaše življenje je prišel mladiček – ali odrasel pes

Še več odločitev! Kakšnega mladička, katerega odraslega psa? Nasvete, ki jih potrebujete, da bo šlo vse kot po maslu, najdete v tem delu. Ko boste imeli psička že doma, vas bo zanimalo, kako začeti prijateljstvo. Vse to, vključno z malo šolo privajanja na sobno čistočo, najdete v 2. delu.

Tretji del: Življenje s psom

V tem delu so rešitve za vse težave in opis osnovne nege za vse starosti psov, skupaj z navodili, kako izberete strokovnjake, ki bodo poskrbeli za psa. Psička pričakuje mladičke? Preberite, zakaj bi bilo najverjetneje bolje, če jih ne bi. Če ste se vseeno odločili za leglo, boste v tem delu našli vsa navodila – od nasvetov pri parjenju do iskanja primernih lastnikov za mladičke.

Četrty del: Čudovite stvari, ki jih lahko počnete s psom

Čas je za zabavo! Pojdite na izlet ali vadite za pasje tekmovanje. S psom vam ni treba hoditi le na sprehode v park. Čaka vas kopica zabavnih možnosti. Naštela sem jih le toliko, da boste dobili kako lastno zamisel.

Peti del: Po deset...

Od varovanja vrta do učenja veččin – nekaj najsočnejših ocvirkov sem prihranila za konec. Preberite jih s psom v naročju, in oba bosta zadovoljnejša.

Ikone, ki jih boste srečali na teh straneh

Morda vas zanima, zakaj se nekatere strategije privajanja na sobno čistočo obnesejo bolje kakor druge. Ob takšni ikoni boste našli pojasnila. Če iščete le osnovne nasvete, lahko tega poba mirno preskočite.

Psi za telebane

Ta ikona vam bo postregla z nasveti, kako narediti skupno življenje s psom čim prijetnejše in kako poskrbeti, da bo ljubljencek zdrav in vesel.

Psiček na sliki maha z repom, ker vidi nekaj najboljših proizvodov in pasjih storitev.

Ta ikona stoji ob zanimivih in zabavnih zgodbicah, ki pa niso bistvenega pomena.

Ikona vas bo opozarjala, kje v knjigi najdete sorodne informacije, ali vas usmerila k podrobnejši razpravi o določenem vprašanju v kakem drugem poglavju.

Nasvet ob tej ikoni je tako pomemben, da bi ga morali prebrati večkrat – in se tako izogniti nevarnosti, da bi ga pozabili.

Nekatere najpogostejše napake, ki jih zagrešijo ljubitelji psov, in nasveti, kako se jim izogniti.

Pa še nekaj...

Knjigo je pregledala ekipa veterinarjev in drugih pasjih strokovnjakov. Če vas bodo tudi po prebiranju težila vprašanja, se obrnite na veterinarja, inštruktorja, pasjega psihologa ali kakega drugega pasjega strokovnjaka. Nobena knjiga, niti ta, namreč ne more odtehtati njihovih dragocenih nasvetov iz prve roke.